

ПЕРЕРОЗПОДІЛ ЕКОНОМІЧНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В СИСТЕМІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

REDISTRIBUTION OF ECONOMIC POWERS IN THE SYSTEM OF TERRITORIAL ORGANIZATION OF POWER IN UKRAINE IN CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

УДК 338.244.47:352.07(477)

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.70-7>

Павлов О.І.

д.е.н., професор,
завідувач кафедри
економіки промисловості
Одеський національний технологічний
університет

Павлова І.О.

к.е.н., старший викладач
кафедри туристичного бізнесу
та рекреації
Одеський національний технологічний
університет

Pavlov Oleksandr

Odessa National Technological University

Pavlova Iryna

Odessa National Technological University

У статті проаналізовано вплив горизонтальної децентралізації публічної влади та управління, сутність якої полягає в передачі фінансово-економічних та владних важелів від центральних органів державної влади об'єднаним територіальним громадам (ОТГ), на перерозподіл економічних повноважень у системі територіальної організації влади. Визначено ключове значення перерозподілених економічних повноважень ОТГ, нових районів, великих міст обласного значення для політичної та адміністративної децентралізації. Прослідковано виконання цими суб'єктами владних повноважень нових функцій, надано пропозиції щодо оптимізації системи територіальної організації влади з урахуванням змін, що відбулися на субрегіональному та базовому рівнях адміністративно-територіальних одиниць України. Акцентовано увагу на актуальних у теоретичному та практичному аспектах напрямках подальших наукових розвідок за досліджуваною проблемою.

Ключові слова: бюджетна децентралізація, децентралізація публічної влади та управління, економічні повноваження, об'єднана територіальна громада, район, регіон, територіальна організація влади, центральні органи виконавчої влади.

В статье проанализировано влияние горизонтальной децентрализации публичной

власти и управления, сущность которой заключается в передаче финансово-экономических и властных рычагов от центральных органов государственной власти объединенным территориальным общинам (ОТО), на перераспределение экономических полномочий в системе территориальной организации власти. Определено ключевое значение перераспределенных экономических полномочий ОТГ, новых районов, крупных городов областного значения для политической и административной децентрализации. Прослежено выполнение этими субъектами властных полномочий новых функций, предоставлены предложения по оптимизации системы территориальной организации власти с учетом изменений, которые произошли на субрегиональном и базовом уровнях административно-территориальных единиц Украины. Акцентировано внимание на актуальных в теоретическом и практическом аспектах направлениях дальнейших научных исследований по исследуемой проблеме.

Ключевые слова: бюджетная децентрализация, децентрализация публичной властей и управления, экономические полномочия, объединенная территориальная община, район, регион, территориальная организация власти, центральные органы исполнительной власти.

Territorial organization of power in the author's version is a scientifically sound system of public relations, based on legislation and designed to exercise managerial influence on the development of society, covering the national, regional, district and base levels. The article analyzes the impact of horizontal decentralization of public power and governance, the essence of which is the transfer of financial, economic and power levers from central government to united territorial communities (UTC), on the redistribution of economic levers in the system of organization of power in Ukraine. The key importance of the redistributed economic powers of the UTC, new districts, and large towns of regional importance for political and administrative decentralization has been identified. The performance of new functions of these subjects of power is monitored, proposals on optimization of the system of territorial organization of power are given taking into account the changes that have taken place at the subregional and basic levels of administrative-territorial units of Ukraine. It is concluded that the implementation of the reform of decentralization of public power and governance will in some way affect the formation of a new model of the pyramid of power. So, the central executive bodies, focusing on defense and security, budgetary, social and control functions, will at the same time try to provide appropriate institutional conditions for public authorities and management at the regional, subregional and basic levels; The power influence of regional state administrations and regional councils on social processes taking place in the regions will be somewhat weakened due to the strengthening of economic powers of districts, cities of regional significance, UTCs, and business structures. The scientific novelty and practical significance of the study lies in substantiating the consequences of redistribution of economic powers on political and administrative levers of influence on social processes of central executive bodies, regional state administrations, regional councils, new districts, large cities of regional significance, UTC. Proposals are made to prevent centrifugal tendencies, the emergence of local "princes", ethnic enclave socio-spatial formations in certain regions of Ukraine. It is noted that the improvement of the territorial organization of power requires the intensification of scientific research on the reform of the administrative-territorial system at the regional level.

Key words: budget decentralization, decentralization of public power and management, economic powers, united territorial community, district, region, territorial organization of power, central executive bodies.

Постановка проблеми. Через недостатню наукову обґрунтованість реформи територіальної організації влади, відсутність системності та послідовності в процесі її здійснення у дослідницькому дискурсі з цієї проблематики склалося спотворене уявлення про цілі децентралізації, які переважно подаються як укрупнення громад і районів. В кра-

щому разі висвітлюються різні аспекти бюджетної децентралізації, питання щодо джерел наповнення місцевих бюджетів, шляхи та напрями підвищення фінансово-економічної спроможності об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Таке спрощене тлумачення цільової установки децентралізації публічної влади та управління посилюється від-

сутністю будь-яких змін в адміністративно-територіальному устрої країни на регіональному рівні. За таких умов наукової актуальності та практичної значущості набуває питання визначення впливу змін, пов'язаних із формуванням ОТГ та утворенням нових районів, на перерозподіл економічних повноважень у системі територіальної організації влади між суб'єктами публічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на позитивний досвід здійснення децентралізації в західних країнах вагоме теоретичне та практичне значення з досліджуваної проблеми мають напрацювання зарубіжних фахівців. Зокрема, А. Шнайдер розглядає питання концептуалізації та вимірювання децентралізації [1], в колективній праці за редакцією Р. Бірда і Ф. Вайланкура аналізуються різні види фінансово-економічної децентралізації [2], В. Оутс прослідковує еволюцію фіскальної децентралізації [3].

В Україні різні аспекти територіальної організації влади в умовах децентралізації стали предметом спеціального дослідження останніми роками, свідченням чого є поява публікацій, у яких розглядаються вплив децентралізації на соціально-економічний розвиток територій [4], взаємодія розвитку ОТГ, районів та регіонів [5–7], бюджетна децентралізація [8–10]. Проблеми розмежування повноважень між органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування досліджував Ю. Буглак [11], питання перерозподілу функцій та повноважень між місцевим та субрегіональним рівнями влади висвітлювали Д. Барінова і В. Нестеренко [12]. Ю. Ганущаком розроблена матриця повноважень суб'єктів публічної влади в процесі реформи територіальної організації влади [13].

Огляд і критичний аналіз змісту літературних джерел з проблематики перерозподілу економічних повноважень у системі територіальної організації влади свідчать про їх недостатню кількість порівняно з працями, в яких висвітлюються інші аспекти децентралізації. Саме це зумовило вибір теми дослідження.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає не стільки в аналізі тих змін у системі територіальної організації влади, що є визначеними в певних нормативно-правових актах, скільки у прогнозуванні спрямованості перерозподілу економічних повноважень між центральними, регіональними, районними органами публічної влади, ОТГ, бізнесом та громадськими організаціями, а також їхнього впливу на ефективність управління суспільними процесами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Територіальна організація влади являє собою науково обґрунтовану систему суспільних відносин, що базується на законодавчій основі й призначена для здійснення управлінського впливу

суб'єктів публічного управління на розвиток життєдіяльності суспільства, що охоплює загальнодержавний, регіональний, районний та самоврядний рівні.

Територіальна організація влади тісно пов'язана з новими тенденціями в системі публічного управління, які є наслідком децентралізації (табл. 1).

З огляду на зміст табл. 1 зазначимо, що система публічного управління постає як владно-управлінський процес, до якого долучені різні структурні компоненти, внаслідок взаємодії яких формуються владно-управлінські відносини. Суб'єкти публічного управління, маючи різні джерела влади та притаманні їм інтереси й діючи в межах визначених владно-управлінських повноважень, об'єднані єдиною метою – сприяти суспільній гармонії. Для досягнення цієї гармонії мають докласти певних зусиль кожний із суб'єктів публічного управління. Органи державної влади передачу владних повноважень іншим учасникам публічного управління мають супроводжувати лібералізацією умов господарювання, жорстким контролем за розподілом та перерозподілом витратної частини бюджету, дотриманням інституціональних засад суспільного розвитку. Бізнес-структури покликані не тільки захищати корпоративні інтереси шляхом задоволення потреб споживачів у якісних та суспільно значущих товарах і послугах, але й на засадах державно-приватного партнерства формувати середовище громадянського суспільства, основою якого є середній клас. Органи місцевого самоврядування, межі владних повноважень яких установлюють громади, призначені захищати права територіальних громад. Громади покликані не тільки здійснювати самоврядні функції на власній території, але й сприяти інтеграції та погодженню власних інтересів у межах усієї країни. Громадські організації як найбільш демократичний інститут публічної влади покликані здійснювати відповідний контроль за суспільним процесом відповідно до сфери власних інтересів та статутних прав. Проте жоден із названих суб'єктів публічного управління не здатен у повному обсязі виконувати свої владно-управлінські функції задля настання суспільної гармонії, поки кожний окремий індивід не перетвориться на громадянина, спроможного реалізувати свої природні права як первинного суб'єкта самоврядування та представника народу – єдиного джерела влади в Україні.

Функціональність системи територіальної організації влади в Україні перебуває під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Дія факторів зовнішнього середовища проявляється через вплив глобалізації на розподіл владних повноважень у світі (посилення ролі глобальних фірм, регіонів, міжнародних організацій,

Сучасна система публічного управління в Україні

Структурний компонент системи публічного управління	Джерело влади	Суб'єкти публічного управління	Об'єкти публічного управління	Сфера поширення владно-управлінських повноважень
Індивід	Природні права людини та громадянина	Громадянин	Різні аспекти життєдіяльності окремого громадянина	Життєдіяльність окремого громадянина
Громада	Право громади на самоврядування	Правомочні інститути громади	Суспільні справи громади	Територія громади
Бізнес-структура (компанія, корпорація)	Право приватної власності	Власники та інші члени корпорації	Економічні інтереси корпорації	Майно, капітал, інша власність корпорації
Громадська організація	Конституційні права, права, встановлені статутом організації	Органи громадської організації, окремі громадяни, об'єднані в організації за певними інтересами	Сфера інтересів організації, встановлена її статутом	Визначені статутними правами та обов'язками організації
Органи державної влади	Права в межах повноважень, установлених Конституцією України та законами України	Публічні інститути державної влади	Суспільні процеси, що відбуваються в державі	Територія держави та сфера її інтересів на міжнародній арені
Органи місцевого самоврядування	Права, встановлені законодавством України, делеговані органами державної влади та громадами	Публічні інститути місцевого самоврядування	Громади, інтереси яких представляють органи місцевого самоврядування	Суспільні процеси, що відбуваються в межах громад, інтереси яких представляють органи місцевого самоврядування
Владно-управлінський процес	Права, реалізовані через владно-управлінські відносини	Інститути публічної влади, що належать до певних компонентів системи публічного управління	Проявляється через управлінський вплив певного суб'єкта публічної влади	Визначається владно-управлінськими повноваженнями певного суб'єкта публічної влади
Владно-управлінські відносини	Права, що реалізуються суб'єктами публічного управління в процесі здійснення управлінської діяльності	Визначаються належністю до певного компонента системи публічного управління	Правовідносини компонентів системи публічного управління	Проявляється через взаємозв'язки та взаємодію учасників владно-управлінських відносин

Джерело: складено авторами

великих міст і послаблення ролі національних урядів); загострення суперечностей у геополітиці між регіональними центрами сили та основними акторами (США, Китай, ЄС, Росія); перетворення глобальних фірм з урахуванням їх зростаючої економічної влади на світовий уряд; посилення залежності України як об'єкта міжнародних відносин від зовнішнього впливу США, ЄС, міжнародних організацій.

Фактори внутрішнього середовища проявляються в реальній загрозі щонайменше втрати унітарної форми державного устрою у 2013–2014 роках внаслідок дії відцентрованих тенденцій (Крим, Донбас, південно-східна частина країни) та її існуванні відтепер внаслідок політичної напруженості у суспільстві та дії ворожих зовнішніх сил. Враховуючи це, центральна влада

намагається послабити повноваження регіонів і відсторонитися від прямої відповідальності за стан речей на місцях. Звідси випливають децентралізація публічної влади та управління у її громадянському форматі.

Проявом громадянської моделі децентралізації є її здійснення не по вертикалі, тобто від центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) до регіональних органів державної влади, а по горизонталі (від ЦОВВ до ОТГ), а сутністю – передача фінансових ресурсів та владних повноважень і відповідальності громадам шляхом їх укрупнення, внаслідок чого децентралізація на рівні ЦОВВ постає на базовому самоврядному рівні (з липня 2020 року також на районному рівні) як концентрація, укрупнення, інтеграція, конвергенція та континуальність.

Здійснення децентралізації по горизонталі своїм наслідком мало суттєве скорочення кількості громад та їх самоврядних органів – рад; підвищення внаслідок концентрації поселень та ресурсів фінансово-економічної спроможності ОТГ (серед їх адміністративних центрів є шість центрів регіонів); створення сільсько-міських агломерацій континуально-конвергентного типу як спосіб розв’язання актуальних соціально-економічних, політичних та соціокультурних проблем цих «змішаних» соціально-просторових утворень.

Утворення у липні 2020 року нових адміністративних районів вплинуло на перерозподіл функцій ЦОБВ, районів та ОТГ. Чи відбудуться зміни на рівні регіонів і які саме, якими будуть повноваження ЦОБВ, поки невідомо (рис. 2).

Кількість ЦОБВ та чисельний склад їх персоналу за роки реформи дещо збільшилися порівняно з 2015 роком. Змінилися назви деяких міністерств. Так, 29 серпня 2019 року замість Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України було створено Міністерство розвитку громад та територій України (МРГтаТУ). З огляду на назву цей ЦОБВ має опікуватися переважно не розвитком регіонів, а ОТГ. Отже, децентралізація фактично привела до імплантації місцевого самоврядування до матерії державного управління, його тотальної залежності від держави. Назва нового міністерства – МРГтаТУ, – по-перше, свідчить про штучний поділ сфери його впливу на соціум (громада) та просторові межі громади (територія), по-друге, говорить про те, що знаходження під «опікою» державного органу самоврядного інституту щонайменше суперечить принципам Європейської хартії місцевого самоврядування.

Перехід бюджету ОТГ на прямі відносини з бюджетом України, передача ресурсів на місця, розширення бази оподаткування позитивно позна-

чилися на їхніх доходах. Однак значно зросла видаткова частина цих бюджетів, яка спрямовується на забезпечення життєдіяльності громад. До того ж, на відміну від бюджету районів і міст обласного значення, видатки бюджетів ОТГ є не соціально спрямованими, а інвестиційно орієнтованими.

Після укрупнення районів та призначення їхніми адміністративними центрами міст, що є регіональними центрами, значно зросли їхня економічна активність та відповідні повноваження порівняно з ОТГ. Відповідно, виникають проблеми у відносинах районних рад із ОТГ та громадами великих міст, які входять до цих районів щодо управління спільним майном. На думку деяких експертів [13], цю проблему, як і питання подальшої долі районних рад, можна вирішити за умови перетворення районів на опору центральної влади. В такому разі яка доля чекає регіони: чи не відбудеться перерозподіл економічних повноважень не на їхню користь? Слід також враховувати переформатування економічної активності окремо на рівні районів, яке визначається часткою їхніх бюджетних доходів у бюджетах регіонів. Зростання бюджетної децентралізації міст обласного значення й передусім великих, підвищення їхньої економічної активності ще більше ускладнюють проблему перерозподілу економічних повноважень у системі територіальної організації влади.

Децентралізація влади та управління значно розширили економічні повноваження суб’єктів господарської діяльності, що актуалізує питання характеру відносин у публічно-владному трикутнику (рис. 2).

Здійснюючи децентралізацію, центральні органи державної влади свідомо вдалися до перерозподілу владних повноважень на користь ОТГ, районів та великих міст обласного значення, проте не послаблюють власний контроль за їх здійснен-

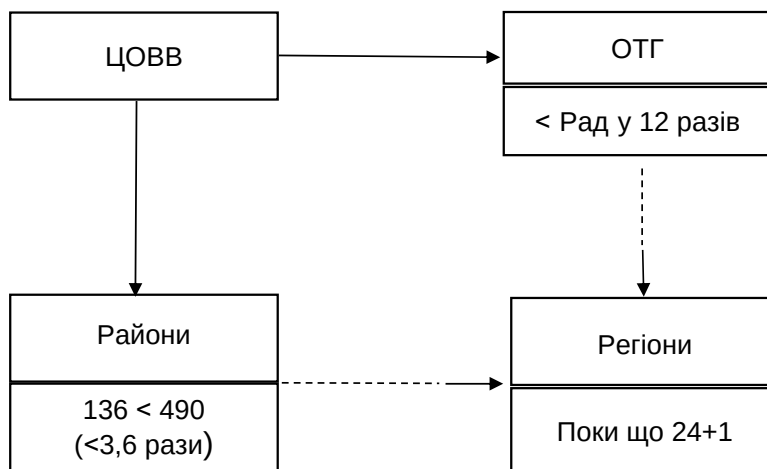

Рис. 1. Схема здійснення децентралізації в Україні

Джерело: складено авторами

ням. Робити висновки й навіть прогнози щодо того, наскільки це позначиться на справах у державі, поки що зарано.

В умовах замовчування реформування територіальної організації влади на регіональному рівні нині можна зазначити, що економічні повноваження регіональних органів державної влади залежать не стільки від їх розподілу з державного бюджету, можливості якого вкрай обмежені, скільки від бюджетного потенціалу районів, міст обласного значення та ОТГ, що входять до складу певного регіону. Частка ж фінансових ресурсів, розподілених між суб'єктами повноважень, формує загальний обсяг видатків місцевих бюджетів та їх частку у ВВП країни. Економічні взаємовідносини в межах регіону визначаються часткою власних доходів у структурі доходів місцевих бюджетів, яка свідчить про ступінь фінансово-економічної самостійності окремо кожного з цих бюджетів від трансфертів з бюджетів вищого рівня.

Посилення фінансово-економічної спроможності ОТГ, укрупнення районів, перетворення регіональних центрів на центри районів ведуть до послаблення владного впливу як представницького органу громад (обласних рад), так і обласних державних адміністрацій, у впорядкуванні яких стало значно менше відповідних районних структур.

Враховуючи пріоритет фінансово-економічної децентралізації над політичною та адміністративною, маємо враховувати, що бізнес як головний носій економічної влади спрямовуватиме свої інвестиції до тих адміністративно-територіальних одиниць, де буде створений сприятливий інвестиційний клімат, існуватимуть відповідні ресурси та належна ринкова інфраструктура.

Гармонізація відносин у публічно-владному трикутнику передбачає таке [7, с. 168]:

- узгодження системи інтересів всіх трьох суб'єктів взаємодії;
- їх взаємна соціальна відповідальність;

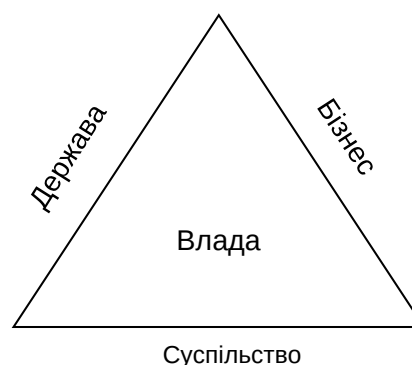

Рис. 2. Публічно-владний трикутник України

Джерело: складено авторами

- партнерство;
- визнання в системній тріаді «суспільство – держава – бізнес» чільної ролі суспільства, отже, пріоритету суспільних цілей.

Враховуючи ключову роль бюджету для ефективності функціонування економіки країни, в табл. 2 ми подали економічні наслідки бюджетної децентралізації.

Аналіз даних, наведених у табл. 2, свідчить про суперечливий і неоднозначний характер бюджетної децентралізації. За економічним змістом вона покликана підвищувати ефективність функціонування бюджетної системи. Проте, сприяючи досягненню макроекономічної стабільності, бюджетна децентралізація не веде до подолання диспропорцій у розвитку регіонів і зменшує їх економічні повноваження. До того ж ЦОВВ мають обмежені можливості для здійснення контролю над процесом бюджетування на місцях. Зростання ж горизонтальної та вертикальної бюджетної конкуренції є загрозою для взаємодії між різними суб'єктами владних повноважень на місцевому рівні. Однак не можна заперечувати визначальну роль бюджетної децентралізації для підвищення фінансово-економічної спроможності ОТГ.

Таблиця 2

Економічні наслідки бюджетної децентралізації

Бюджетна децентралізація			
Перевага	Функція держави		Недолік
Досягнення макроекономічної стабільності	< Стабілізаційна	Розподільна >	Посилення нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів
Забезпечення інвестиційної стабільності	< Розподільна	Контрольна >	Послаблення впливу центральної влади на розвиток бюджетного процесу на місцевому рівні
Зростання горизонтальної та вертикальної бюджетної конкуренції	< Розподільна	Розподільна >	Сприяння підвищенню бюджетної самостійності ОТГ
Створення умов для фінансової самостійності ОТГ	< Розподільна	Розподільна >	Забезпечення розширення економічних повноважень ОТГ
Сприяння нарощуванню бюджетного потенціалу ОТГ	< Стабілізуюча	Розподільна >	Підвищення фінансово-економічної спроможності ОТГ

Джерело: удосконалено за джерелом [8, с. 255]

Висновки з проведеного дослідження.

Реалізація реформи децентралізації публічної влади та управління має одним зі своїх головних наслідків перерозподіл економічних повноважень у системі територіальної організації влади, які в подальшому можуть певним чином позначитись на функціонуванні суб'єктів публічного управління в Україні. В цьому сенсі вже зараз можна спрогнозувати модель владної піраміди, що формується.

ЦОВВ, концентруючись на оборонно-безпековій, бюджетоутворювальній, соціальній та контрольній функціях, намагаються забезпечити належні інституціональні умови діяльності суб'єктам публічної влади та управління на регіональному, субрегіональному та базовому рівнях.

На рівні функціонування обласних державних адміністрацій та облрад помітною є тенденція послаблення їх владного впливу на суспільні процеси, що відбуваються в регіонах. Водночас слід очікувати посилення впливу нових полюсів економічного зростання на периферії регіонів (в Одеській області слід назвати міста Ізмаїл, Білгород-Дністровський, Подільськ). В цих умовах зусилля владних центрів регіонів доцільно сконцентрувати на гармонізації відносин між органами державної влади, самоврядними інститутами, бізнесовими структурами, громадськими організаціями, а також об'єднанні їх спільних зусиль на реалізації регіональних стратегій.

Відслідковуючи розвиток суспільних процесів на рівні районних та базових одиниць адміністративно-територіального устрою країни, вважаємо вкрай важливим недопущення появи місцевих «князьків» та етнічних анклавних соціально-просторових утворень на Закарпатті, Буковині, в українській Бессарабії, південно-східній частині держави. Для цього слід консолідувати українську політичну націю на основі сформульованої національної ідеї.

Виконання названих завдань потребує активізації наукових досліджень із питань реформування адміністративно-територіального устрою на рівні регіонів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Schneider A. Decentralization: Conceptualization and Measurement. *Studies in Comparative International Development*. 2003. Vol. 38/3. P. 32–35.
2. Perspectives on Fiscal Federalism / ed. by R.M. Bird, F. Vaillancourt. Washington : WBI learning resources series, 2006. 268 p.
3. Oates W.E. Of the Evolution of Fiscal Federalism: Theory and Institutions. *National Tax Journal*. 2008. Vol. 61. June. P. 313–334.
4. Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання : наукова доповідь / ред. І. Сторонянська. Львів : ІРД НАНУ, 2018. 144 с.

5. Бурик З. Розвиток регіонів та об'єднаних територіальних громад у контексті децентралізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №23. С.85–90. DOI:10.32702/2306-6814.2020.23.85. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7239&i=12> (дата звернення: 27.06.2021).

6. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку : монографія / за ред. В. Кравціва, І. Сторонянської. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. Долишнього НАН України», 2020. 531 с.

7. Приходченко Л., Саханенко С., Надолішній П. та ін. Система публічного управління в умовах децентралізації влади: механізми горизонтальної взаємодії : монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 332 с.

8. Возняк Г. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. *Проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 253–257.

9. Возняк Г. Бюджетна політика соціально-економічного розвитку регіонів України в умовах фінансової децентралізації : дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.08 ; Інститут регіональних досліджень імені М. Долишнього НАН України. Львів, 2018. 575 с.

10. Фатюха Н., Тертиця А. Сучасний стан та перспективи розвитку місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/64.pdf. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.62 (дата звернення: 30.10.2021).

11. Буглак Ю. Проблеми розмежування повноважень між органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 70–75.

12. Барінова Д., Нестеренко В. Перерозподіл функцій та повноважень між місцевим і субрегіональним рівнями влади при утворенні укрупнених районів. *Актуальні проблеми державного управління*. 2020. № 2 (58). С. 112–119. DOI: 10.34213/ap.20.02.12.

13. Ганущак Ю. Реформа територіальної організації влади може зрушити з місця реформування країни в цілому. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/6822> (дата звернення: 30.10.2021).

REFERENCES:

1. Schneider A. (2003) Decentralization: Conceptualization and Measurement. *Studies in Comparative International Development*. Vol. 38/3. P. 32–35. doi.org/10.1007/BF02686198.
2. Perspectives on Fiscal Federalism (2006). In Bird, R.M. (ed.), Vaillancourt, F. Washington: WBI learning resources series.
3. Oates W.E. (2008) Of the Evolution of Fiscal Federalism: Theory and Institutions. *National Tax Journal*. Vol. 61, June. P. 313–334. doi.org/10.17310/ntj.2008.2.08.
4. Storonianska I. (2018) *Detsentralizatsiia v Ukraini ta yii vplyv na sotsialno-ekonomichni rozvytok terytorii: metodychni pidkhody ta rezultaty otsiniuvannia* [Decentralization in Ukraine and its impact on the socio-economic development of territories: methodological approaches and evaluation results]. Lviv: IRD NASU, p. 144 (in Ukrainian).

5. Buryk Z. (2020) Rozvytok rehioniv ta obiednanykh terytorialnykh hromad u konteksti detsentralizatsii [Development of regions and united territorial communities in the context of decentralization]. *Investments: practice and experience*, no. 23. pp. 85–90. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.85. Available at: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7239&i=12> (accessed 27 June 2021). (in Ukrainian)
6. Kravtsiva V., Storonianskoi I. (2020) *Terytorialni hromady v umovakh detsentralizatsii: ryzyky ta mekhanizmy rozvytku* [Territorial communities in the conditions of decentralization: risks and mechanisms of development]. Lviv: SI “Institute of Regional Studies named after M. Dolishny National Academy of Sciences of Ukraine”, p. 531. (in Ukrainian)
7. Prykhodchenko L., Sakhanienko S., Nadolishnii P. (2017) *Systema publichnoho upravlinnia v umovakh detsentralizatsii vlady: mekhanizmy horyzontalnoi vzaiemodii* [The system of public administration in the context of decentralization of power: mechanisms of horizontal interaction]. Odessa: ORIDU NADU, p. 332. (in Ukrainian)
8. Vozniak H. (2015) Perevahy ta ryzyky biudzhethnoi detsentralizatsii: teoretyko-metodolohichni aspekty [Advantages and risks of budget decentralization: theoretical and methodological aspects]. *Problems of the economy*, no. 2. pp. 253–257. (in Ukrainian)
9. Vozniak H. (2018) *Biudzhethna polityka sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy v umovakh finansovoi detsentralizatsii* [Budget policy of socio-economic development of the regions of Ukraine in the conditions of financial decentralization] (Doctor Thesis) Lviv: SI “Institute of Regional Studies named after M. Dolishny National Academy of Sciences of Ukraine”. (in Ukrainian)
10. Fatiukha N., Tertytsia A. (2020) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku mistsevykh biudzhethiv v umovakh detsentralizatsii [Current state and prospects of local budget development in the conditions of decentralization]. *Efficient economy: electr. Science. profession. View*, no. 11. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/64.pdf. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.62 (accessed 30 October 2021). (in Ukrainian)
11. Buhlak Yu. (2018) Problemy rozmezhuvannia povnovazhen mizh orhanamy vykonavchoi vlady i orhanamy mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [Problems of delimitation of powers between executive bodies and local self-government bodies in Ukraine]. *Entrepreneurship, economy and law*, no. 11, pp. 70–75. (in Ukrainian)
12. Barynova D., Nesterenko V. (2020) Pererozpodil funksiiv ta povnovazhen mizh mistsevym i subrehionalnym rivniamy vlady pry utvorenni ukрупnennykh raioniv [Redistribution of functions and powers between local and subregional levels of government in the formation of enlarged districts]. *Actual problems of public administration*, no. 2 (58), pp. 112–119. DOI: 10.34213/ap.20.02.12. (in Ukrainian)
13. Hanushchak Yu. Reforma terytorialnoi orhanizatsii vlady mozhe zrushty z mistsia reformuvannia krainy v tsilomu [The reform of the territorial organization of power can move from the place of reforming the country as a whole]. Available at: <https://decentralization.gov.ua/news/6822> (accessed 30 October 2021). (in Ukrainian)